

Izabela Ostoj

Motywy podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych – wyniki badań

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 44/1, 231-241

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOI: 10.18276/sjp.2016.44/1-19

Izabela Ostoj*

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

MOTYWY PODEJMOWANIA PRACY PRZEZ STUDENTÓW STUDIÓW STACJONARNYCH – WYNIKI BADAŃ

STRESZCZENIE

Łączenie studiów stacjonarnych z pracą zarobkową jest w Polsce coraz częściej obserwowanym zjawiskiem. Celem artykułu jest identyfikacja motywów podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych. W szczególności podjęto próbę określenia przyczyn, które skłaniają ich do poszukiwania pracy, oraz wskazania szczegółowych kryteriów, które okazały się najważniejsze przy przyjęciu propozycji wykonywanej pracy. Istotne było zbadanie, jaka jest wśród nich ranga względów materialnych oraz dążenia do zdobycia doświadczenia zawodowego. W tym celu przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych wśród studentów studiów stacjonarnych II stopnia Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach na kierunku ekonomia w latach 2014–2015. Wykazano między innymi, że głównym motywem poszukiwania pracy przez badanych studentów była potrzeba osiągnięcia dochodu, a wysokość wynagrodzenia stanowiła wiodącą przyczynę wyboru konkretnej propozycji pracy.

Słowa kluczowe: praca, rynek pracy, studenci

* Adres e-mail: izabela.ostoj@ue.katowice.pl.

Wprowadzenie

Łączenie studiów w trybie stacjonarnym z pracą zarobkową przez polskich studentów jest coraz częściej obserwowanym zjawiskiem. Z jednej strony i ich dążenie do poprawy własnej sytuacji materialnej nie powinno dziwić, z drugiej jednak – okres studiów należy traktować jako proces systematycznego powiększania zasobu kapitału ludzkiego, który wymaga odpowiedniego zaangażowania i czasu, a źródłem którego potencjalnie może być także praca.

Celem artykułu jest określenie szczegółowych motywów podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych, co pozwoli na ustalenie znaczenia wśród nich dążenia do powiększania zasobu kapitału ludzkiego w części doświadczenia zawodowego. Nie ma bowiem pewności, czy łączenie studiów stacjonarnych z pracą jest rozwiązaniem optymalnym z punktu widzenia przyszłej pozycji absolwentów uczelni na rynku pracy. Do rozwiązania postawionego problemu mogą przybliżyć wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów studiów stacjonarnych II stopnia na kierunku ekonomia w latach 2014 i 2015. Artykuł składa się z trzech części. W pierwszej wskazano cel badania motywów podejmowania pracy przez studentów, w drugiej zawarto opis badania, a w trzeciej – przedstawiono jego wyniki.

1. Uzasadnienie badania motywów podejmowania pracy przez studentów

W Polsce od kilkunastu lat systematycznie pogarsza się sytuacja absolwentów wyższych uczelni na rynku pracy, między innymi rośnie stopa bezrobocia absolwentów z wyższym wykształceniem, a zjawisko urasta do rangi poważnego problemu społecznego (Jeruszka, 2011). Na przykład stopa bezrobocia według BAEL wśród absolwentów z wyższym wykształceniem w wieku 15–30 lat w I kwartale 2008 roku wyniosła 17,1%, w tym samym okresie 2011 roku – 19,8%, a w 2015 roku już 23,2% (GUS, 2008, s. 11; 2011, s. 132; 2015, s. 81). Z badań pracodawców wynika, że kandydaci do pracy często nie spełniają ich oczekiwań (Marszałek, 2012; Kocór, Strzebońska, 2014, s. 72–75). Podkreślany jest między innymi brak odpowiedniej wiedzy i umiejętności, a także doświadczenia zawodowego. Dotyczy to również absolwentów uczelni. Praca studentów studiów stacjonarnych może się stać dla nich źródłem poprawy jakości kapitału ludzkiego w aspekcie doświadczenia zawodowe-

go, jeżeli taka motywacja będzie dla nich istotna przy wyborze konkretnej propozycji pracy. Motywy te nie są jednak rozpoznane, a łączenie studiów z pracą może rodzić trudności.

Czas pracującego studenta musi zostać podzielony pomiędzy studia (na uczelni i przygotowanie do zajęć poza nią), czas pracy i czas wolny. W ujęciu mikroekonomicznym zgodnie z neoklasyczną teorią podaży pracy wysokość wynagrodzenia jako źródło użyteczności z konsumpcji jest podstawową determinantą indywidualnej decyzji o podaży usług pracy. Jednocześnie w koncepcji kapitału ludzkiego, wychodząc z założenia heterogeniczności czynnika pracy, dowodzi się zasadności powiększania jego zasobu zarówno przez edukację, jak i poszerzanie wiedzy i umiejętności praktycznych w trakcie wykonywania pracy (Schultz, 1981, s. 23; Chiswick, 2003, s. 9–10). Oprócz tradycyjnych ujęć znane są także modele opisujące specyficzne pieniężne i niepieniężne korzyści z zatrudnienia, które mogą być dla pracownika źródłem użyteczności i warunkować podaż pracy, w tym uwzględniające rozwój zawodowy i doświadczenie, jak na przykład podejście Ann P. Bartel (1980, s. 4), Barbary K. Atrosticy czy Larsa Kunzego, Nicolaia Suppa (2014). Odnoszą się one jednak do typowych pracowników i nie uwzględniają wszystkich motywów, jakimi potencjalnie może się kierować student decydujący się na podjęcie pracy.

W naturalny sposób rodzi się pytanie o rzeczywiste motywy podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych. Czy kierują się oni głównie względami materialnymi? Czy dążą w ten sposób do poprawy przyszłej pozycji na rynku pracy przez łączenie wiedzy zdobytej na studiach z praktyką lub pozyskanie nowych cennych umiejętności i kompetencji, co oznaczałoby, że w ten sposób realizują inwestycje w kapitał ludzki i zyskują szansę na spełnienie wymagań stawianych przez rynek pracy? Pomocne w znalezieniu odpowiedzi na powyższe pytania mogą być zaprezentowane niżej wyniki badań.

2. Opis badań

Zaobserwowane w polskich realiach problemy z wejściem absolwentów uczelni wyższych na rynek pracy oraz skala zjawiska łączenia studiów stacjonarnych z pracą zarobkową stały się inspiracją do przeprowadzenia badań ankietowych wśród studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Podjęto w nich między innymi próbę określenia motywów podejmowania pracy w czasie studiów. Badaniom

poddano wszystkich studentów I roku studiów stacjonarnych II stopnia studiujących na kierunku ekonomia (dobór celowy). Byli to zatem studenci legitymujący się już dyplomem licencjata lub inżyniera i kontynuujący naukę na studiach magisterskich. Badanie prowadzono przez dwa lata – w styczniu i marcu 2014 roku oraz w styczniu 2015 roku. Wykorzystano technikę badania ankietowego w formie anonimowego kwestionariusza papierowego. Wybrana technika zapewniła stuprocentową zwrotność. Kwestionariusz obejmował siedemnaście pytań, ale ze względu na problem podjęty w artykule zostaną zaprezentowane wyniki jedynie części z nich, wśród których znalazło się jedno pytanie jednokrotnego wyboru skierowane do wszystkich badanych oraz dwa skierowane wyłącznie do studentów pracujących, w tym jedno pytanie jednokrotnego wyboru i jedno pytanie rankingowe.

W badaniu w 2014 roku wzięło udział 129 osób, otrzymano 124 prawidłowo wypełnione kwestionariusze, natomiast w 2015 roku wzięły udział 194 osoby, a 192 wypełniły kwestionariusze prawidłowo. W badaniu uczestniczyły wszystkie osoby obecne w dniu badania, przy czym zadbano o to, by był to dzień zapewniający maksymalną frekwencję. W 2014 roku na 124 osoby 42, czyli 34%, nie pracowały w danym okresie ani w przeszłości, 17 osób (14%) w okresie badania nie pracowało, ale pracowało w przeszłości, 31 osób (25%) pracowało stale, a 34 osoby (27%) dorywczo (np. w weekendy), ani jedna osoba nie prowadziła działalności gospodarczej, czyli 52% studentów pracowało w okresie przeprowadzania badania. W 2015 roku na 192 badanych było to odpowiednio: 53 osoby (28%), 44 osoby (23%), 51 osób (26%), 38 osób (20%), natomiast 6 osób (3%) zadeklarowało prowadzenie działalności gospodarczej, czyli w okresie realizacji badania 49% studentów pracowało lub prowadziło działalność gospodarczą.

Odsetek pracujących studentów był porównywalny z uzyskanym w badaniach przeprowadzonych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego w latach 2008–2009, które ujawniły, że na kierunku ekonomia w trakcie roku akademickiego 48% studentów osiągało dochody z pracy (Jarecki, 2010), i wyższy niż w badaniach absolwentów szkół wyższych prowadzonych w 2012 roku przez IPiSS, według których 44% badanych pracowało już w czasie studiów (IPiSS, e-Dialog, 2012, s. 10–12), oraz w ogólnopolskich badaniach PARP odnoszących się między innymi do studentów kierunków ekonomicznych i administracyjnych łącznie w 2013 roku, w których odsetek ten wynosił 45% (Jelonek, Antosz, Balcerzak-Raczyńska, 2014, s. 40).

3. Wyniki badań

Do wszystkich badanych studentów skierowane było pytanie dotyczące ich poglądu na temat przyczyn podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych. Wśród wymienionych propozycji odpowiedzi znalazły się zarówno związane z motywem dochodowym, jak i odnoszące się do doświadczenia zawodowego (tabela 1). Należało wybrać jeden z wariantów odpowiedzi lub sformułować własną propozycję.

Tabela 1. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jaka jest Pani/Pana zdaniem najważniejsza obecnie przyczyna podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych?

Przyczyna	2014		2015	
	N	%	N	%
Motyw zarobkowy	78	63	112	58
Świadomość konieczności zdobycia doświadczenia zawodowego	40	32	69	36
Mała szansa na stypendium za wyniki w nauce	–	–	3	2
Naśladowanie studentów ze starszych roczników	–	–	2	1
Presja mediów i otoczenia na zdobywanie praktycznych umiejętności	3	2,5	6	3
Inna, jaka?	3	2,5	–	–
– bardzo niskie stypendium za wyniki w nauce	1		–	–
– niskie stypendia niepozwalające na utrzymanie się bez pomocy rodziców	1		–	–
– zależna od rodzaju pracy	1		–	–
Razem	124	100	192	100

Źródło: badania własne.

Wyniki badań potwierdziły jednoznacznie dominację w opiniach członków całej badanej zbiorowości motywu zarobkowego jako przyczyny podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych, przy czym nieco większa była ona w 2014 roku. Nawet wśród „innych” pojawiły się przyczyny związane z problemem dochodowym, takie jak zbyt niskie stypendia. Istotna była też świadomość konieczności zdobywania doświadczenia zawodowego. Wskazała na nią prawie jedna trzecia badanych w 2014 roku i 36% w 2015 roku, czyli znaczenie tego motywu w opinii badanych wzrosło w drugim roku przeprowadzania badania. Zdaniem nielicznych studentów i jedynie w 2015 roku przyczyną podejmowania pracy była mała szansa na uzyskanie stypendium za wyniki w nauce, ale również chęć naśladowania star-

szych studentów. Według nielicznej grupy (ok. 3% w obydwu latach) przyczyną tą była presja mediów na zdobywanie praktycznych umiejętności.

Struktura odpowiedzi na powyższe pytanie dała ogólny obraz opinii studentów ukształtowany na podstawie obserwacji i doświadczeń. W istocie najważniejsze jednak były faktyczne motywy podejmowania pracy zadeklarowane przez pracujących studentów.

Studentom, którzy pracowali w okresie przeprowadzania badania lub prowadzili działalność gospodarczą, postawiono pytanie dotyczące rzeczywistych motywów, które skłoniły ich do poszukiwania pracy. Każdy z badanych mógł zatem odnieść się do własnej sytuacji. Strukturę uzyskanych odpowiedzi zawarto w tabeli 2 (93 osoby w 2015 roku prawidłowo wypełniły tabele w tej części badania).

Tabela 2. Struktura odpowiedzi na pytanie:
Jaki był główny motyw poszukiwania przez Panią/Pana pracy?

Motyw	2014		2015	
	N	%	N	%
Motyw zarobkowy	31	48	45	48
Chęć zdobycia doświadczenia zawodowego	3	5	10	11
Motyw zarobkowy połączony z dążeniem do zdobycia doświadczenia zawodowego	29	44	33	35
Chęć znalezienia pracy, która byłaby kontynuowana po ukończeniu studiów	1	1,5	1	2
Naśladowanie kolegów, znajomych	–	–	–	–
Inny, jaki?	1	1,5	4	4
– realizacja zainteresowań	1	1,5	–	–
– pomoc w firmie rodzinnej	–	–	1	1
– potrzeba zagospodarowania wolnego czasu	–	–	1	1
– pasja i niezależność finansowa	–	–	2	2
Razem	65	100	93	100

Źródło: badania własne.

W grupie pracujących studentów objętych badaniami prawie połowa zarówno w 2014, jak i w 2015 roku jako główną przyczynę poszukiwania pracy wskazała motyw zarobkowy. Zaledwie 5% pracujących studentów w 2014 roku i nieco więcej, bo 11%, w 2015 roku, poszukując pracy, kierowało się głównie chęcią zdobycia doświadczenia zawodowego. Z uwagi na perspektywę ukończenia studiów w okresie około 1,5 roku odsetek ten można uznać za bardzo niski. Pozytywnym sygnałem był

natomiast jego wzrost w 2015 roku. Znaczny był udział wskazań na motyw łączący dążenie do osiągnięcia dochodu z chęcią zdobycia doświadczenia zawodowego, bo aż 45% w 2014 roku i 35% w 2015 roku. Pozostałe odpowiedzi, w tym motyw poszukiwania pracy, która mogłaby być kontynuowana po ukończeniu studiów, były wybierane lub proponowane przez pojedyncze osoby.

Tabela 3. Kryteria podjęcia decyzji o przyjęciu propozycji wykonywanej pracy (%)

Kryterium	Miejsce/rok													
	1		2		3		4		5		6		7	
	'4	'5	'4	'5	'4	'5	'4	'5	'4	'5	'4	'5	'4	'5
Wysokość wynagrodzenia	48	38	19	22	15	17	11	9	5	7	3	3	0	2
Możliwość praktycznego wykorzystania wiedzy zdobytej na studiach	9	4	12	13	5	17	18	17	14	12	19	18	23	20
Możliwość nawiązania kontaktu z atrakcyjnym pracodawcą w perspektywie ukończenia studiów	11	19	12	18	25	11	8	18	11	12	19	9	15	14
Możliwość zdobycia nowych umiejętności i kompetencji	22	34	23	19	17	17	22	12	7	10	9	5	0	3
Dogodny dojazd	1	2	20	12	15	15	14	7	14	20	17	25	19	18
Odległość od miejsca zamieszkania	9	7	9	6	15	13	9	15	18	13	19	26	20	19
Dobra opinia o firmie jako pracodawcy	0	4	5	9	8	13	18	16	31	23	15	11	23	24
Inne, jakie?				1										
– realizacja pasji														
– możliwość pogodzenia pracy ze studiami				2										

'4 – 2014 rok, '5 – 2015 rok

Źródło: badania własne.

Można przyjąć, że pracujący studenci zanim podjęli decyzję o wyborze miejsca wykonywanej pracy spośród dostępnych możliwości, dokonali wielostronnej jego oceny. Dlatego w następnej kolejności poproszono ich o uszeregowanie przedstawionych im siedmiu kryteriów według ważności (1 miejsce – najważniejsze kryterium) przy podejmowaniu decyzji o wyborze konkretnej propozycji pracy. Dodatkowo ankietowani mieli możliwość dodania własnego istotnego dla nich kryterium. Wyniki wyrażone w procentach wskazań (zaokrąglone do liczb całkowitych) na dane kryte-

rium w 2014 i 2015 roku zostały ujęte w tabeli 3. Nie wszyscy badani uszeregowali pełen zestaw kryteriów, zwłaszcza prowadzący działalność gospodarczą odnieśli się jedynie do wybranych, odpowiednich do ich sytuacji.

Największy odsetek badanych wybrał wysokość wynagrodzenia jako najważniejsze kryterium decyzji o przyjęciu propozycji pracy, choć w 2015 roku odsetek ten był o 10 p.p. niższy. O jego znaczeniu świadczy też fakt, że 82% badanych w 2014 roku i 77% w 2015 roku umieściło je na jednym z trzech pierwszych miejsc. Drugim kryterium najczęściej umieszczanym na pierwszym miejscu była możliwość zdobycia nowych umiejętności i kompetencji, przy czym jego ranga wyraźnie wzrosła w drugim badanym okresie, kiedy odsetek wskazań był tylko o 4 p.p. niższy od wskazań kryterium wysokości wynagrodzenia. Łącznie na jednym z pierwszych trzech miejsc warunek ten znalazł się u 62% badanych w 2014 roku i u 79% w 2015 roku. Wobec powyższego może dziwić fakt, iż relatywnie małe znaczenie dla studentów miała możliwość praktycznego wykorzystania wiedzy zdobytej na studiach, co może sugerować, że praca nie służyła zdobywaniu doświadczenia w wyuczonym zawodzie. 42% w 2014 roku i 38% w 2015 roku umieściło to kryterium na jednym z dwóch ostatnich miejsc i jedynie około jednej czwartej studentów w 2014 roku i około jednej trzeciej w 2015 roku na jednym z pierwszych trzech miejsc. Taki wynik może też być sygnałem rozbieżności pomiędzy programem studiów (ewentualnie wybranym kierunkiem studiów) a zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracodawców na rynku pracy.

Należałoby się spodziewać, że praca zarobkowa studentów świadczona na około 1,5 roku przed ukończeniem studiów II stopnia będzie stanowić dla nich dobry sposób na nawiązanie kontaktów z pracodawcami, u których praca następnie mogłaby być kontynuowana po uzyskaniu dyplomu. Nawet jeżeli nie był to główny motyw poszukiwania pracy, co wynikało już ze struktury odpowiedzi zawartych w tabeli 2, to mogło to być jedno z ważniejszych kryteriów przy przyjmowaniu propozycji pracy. 48% badanych zarówno w 2014 roku, jak i w 2015 roku umieściło wprawdzie to kryterium na jednym z pierwszych trzech miejsc, ale już na pierwszym tylko 11% w 2014 roku, a 19% w 2015 roku. Małe znaczenie tego motywu może dziwić, gdyż ze względu na niższe koszty zatrudnienia studentów w przypadku stosowania umów cywilnoprawnych (brak obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne) często im proponowanych pracodawcy chętniej przyjmują osoby bez doświadczenia zawodowego w celu ich przyuczenia, co z kolei sprzyja kontynuacji

zatrudnienia. Łatwiej zatem studentowi znaleźć w ten sposób pracę wymagającą wyższych kwalifikacji. Natomiast absolwentom zwykle stawiane są już większe wymagania.

Relatywnie niewielkie znaczenie jako kryterium wyboru pracodawcy miał dla badanych dogodny dojazd do pracy. 50% badanych w 2014 roku i 63% w 2015 roku umieściło je na miejscach od piątego do siódmego, ale 35% w 2014 roku i 27% w 2015 roku – na drugim lub trzecim miejscu. Odległość od miejsca zamieszkania także plasowała się na dalszych miejscach, ale dla 9% w 2014 roku i 7% w 2015 roku było to najważniejsze kryterium.

Dobra opinia o pracodawcy była najczęściej lokowana na piątym lub siódmym miejscu. Dla nikogo z badanych w 2014 roku nie było to najważniejsze kryterium, a znaczenie tego warunku było większe w 2015 roku. Dla 4% był to wtedy warunek pierwszorzędny, a około jednej czwartej studentów umieściło go na jednej z pierwszych trzech pozycji. W pojedynczych wskazaniach pojawiły się dodatkowe kryteria – możliwość pogodzenia pracy ze studiami oraz realizacja pasji. Mała ich liczba zdaje się potwierdzać fakt, że kryteria wymienione w badaniu zasadniczo odpowiadały tym, którymi w praktyce kierowali się studenci.

Podsumowanie

Jak wykazano, skala łączenia pracy ze studiami stacjonarnymi przez studentów kierunku ekonomia na studiach II stopnia Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach sięgała w latach 2014–2015 około 50%. Badanie ujawniło, że głównym motywem podejmowania pracy przez studentów studiów stacjonarnych było dążenie do osiągnięcia dochodu. Potwierdziły to zarówno opinie wszystkich badanych studentów (pracujących i niepracujących), jak i zadeklarowane motywy pracującej części studentów. Kryterium doświadczenia zawodowego miało dla nich znaczenie jedynie w powiązaniu z dochodem. Jako główny motyw chęć zdobycia doświadczenia zawodowego zadeklarowało jedynie od 5% w 2014 roku do 11% pracujących studentów w 2015 roku. Również wśród szczegółowych kryteriów, które zdecydowały o przyjęciu konkretnej propozycji pracy, przeważała wysokość wynagrodzenia nad możliwością zdobycia nowych umiejętności i kompetencji, nietraktowanych jednak jako sposób na wykorzystanie w praktyce wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Pracujący studenci w małym stopniu kierowali się możliwością nawiązania kontaktu

z pracodawcą, u którego mogliby kontynuować pracę po ukończeniu studiów. W ich postawach dominowała orientacja krótkookresowa.

Z powyższych analiz wyłaniają się następujące problemy. Koncentracja pracujących studentów na osiągnięciu dochodów wynika najprawdopodobniej z ograniczonych możliwości pozyskania dochodów z innych źródeł (stypendia za wyniki w nauce, socjalne, od przedsiębiorstw, kredyty), dlatego rozwiązania, które skłaniałyby pracujących studentów do aktywności rozwijających umiejętności i kompetencje zawodowe, powinny ten aspekt uwzględniać. Kryterium to najlepiej spełniłyby na przykład płatne staże lub płatne praktyki umożliwiające poszerzenie wiedzy i rozwój umiejętności zdobytych w czasie studiów, a jednocześnie dopasowane do możliwości studentów, które lepiej przygotowałyby ich do pełnienia przyszłych ról zawodowych.

Literatura

- Bartel, A. (1980). Wages, Nonwage Job Characteristics and Labor Mobility. National Bureau of Economic Research. *Working Paper*, 552.
- Chiswick, B.R. (2003). Jacob Mincer, Experience and the Distribution of Earnings. *IZA Discussion Paper*, 847.
- GUS (2008). *Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski*. Warszawa.
- GUS (2011). *Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski*. Warszawa.
- GUS (2015). *Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski*. Warszawa.
- IPiSS, e-Dialog Sp. z o.o. (2012). *Raport z badań II edycji projektu Uczelnia Przyjazna Pracodawcom*. Warszawa.
- Jarecki, W. (2010). Praca i dochody studentów. *Polityka Społeczna*, 1, 21–25.
- Jelonek, M., Antosz, P., Balcerzak-Raczyńska, A. (2014). *Przyszłe kadry polskiej gospodarki*. Warszawa: PARP.
- Jeruszka, U. (2011). Efektywność kształcenia w szkołach wyższych. *Polityka Społeczna*, 1, 1–7.
- Kocór, M., Strzebońska, A. (2014). *Zapotrzebowanie na pracowników*. Warszawa: PARP.
- Kunze, L., Suppa, N. (2014). Job Characteristics and Labor Supply. Pobrano z: http://www.wiso.tu-dortmund.de/wiso/of/Medienpool/veroeffentlichungen_kunze/Job_Characteristics.pdf (18.03.2016).
- Marszałek, A. (2012). „Zatrudnialność” – nowa i poszukiwana cecha pracownika. *Polityka Społeczna*, 11–12, 20–23.

Schultz, T.W. (1981). *Investing in People. The Economics of Population Quality*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.

THE REASONS FOR UNDERTAKING WORK DURING FULL-TIME STUDIES AT A TERTIARY LEVEL – RESULTS OF THE SURVEY

Abstract

Combining tertiary education with gainful employment becomes a more and more frequently observed phenomena in Poland. The aim of the paper was to identify the reasons for undertaking work during full-time studies. Most of all it concentrates on the recognition of the reasons for searching for job and on the specification of the crucial criteria to accept a specific job offer. Particularly, it was important to examine to what extent the choice was driven by the need to gain professional experience or by financial incentives. The problem was reflected in the surveys conducted in 2014 and 2015 over a section of students in the master's degree full-time course in economics at the University of Economics in Katowice. The results of the survey prove that the main reason for job search was the need to receive income and the salary was vital by the choice of the set of the available job offers.

Translated by Izabela Ostoj

Keywords: labour, labour market, students

JEL Code: J29